

Miljö- och Energidepartementet
Naturmiljöenheten
103 33 Stockholm

Yttrande

Stockholm 2018-10-29

Vägar till hållbara vattentjänster (SOU 2018:34)

Svensk Försäkring har erhållit rubricerat betänkande på remiss. Vårt remissvar utgår ifrån de förslag som berör området *Dagvatten i ett förändrat klimat*. En god klimatanpassning kommer vara en förutsättning i framtiden för att alla medborgare ska kunna erhålla ett gott försäkringsskydd gentemot klimatrelaterade skador. Mot den bakgrunden är det av vikt att anpassningar sker i både befintlig och ny bebyggelse för att kunna hantera såväl en ökad nederbörd som kraftigare skyfall samt stigande nivåer i hav och vattendrag.

Som framgår av betänkandet (sid 125) genomför Svensk Försäkring i samverkan med IVL Svenska Miljöinstitutet en undersökning var i vi frågar om kommuners strategiska arbete med klimatanpassning. Rapporterna visar att även om det finns många kommuner som har kommit långt med klimatanpassning så har flertalet ännu inte riktigt startat med att analysera vad som bör göras. Vi ser en fara i att kommunerna mot den bakgrunden genomför åtgärder av felaktigt slag som på sikt försvårar möjligheterna till klimatanpassning av bebyggelse. Det kan här vara på sin plats att påpeka att varje skada på bebyggelse genererar nya onödiga utsläpp av koldioxid, från torkning, destruktions av material, nyproduktion, transporter m m. Ska vi bygga ett resilient samhälle så måste skadeförebyggande åtgärder tas i beaktande.

I betänkandet framförs en rad förslag på anpassningsåtgärder vilka alla bör vara vägledande för hur samhället framöver bör bebyggas och anpassas. Vi vill här särskilt framhålla att vid planeringen bör hela avrinningsområdet beaktas. Det senare beaktades inte av Klimatanpassningsutredningen i dess betänkande *Vem har ansvaret?* (SOU 2017:42).

Vi delar således förslagen avseende att:

- Kommunerna ska ta fram en långsiktig plan på hur försörjningen av vattentjänster inom kommunen ska ske.

- Plattform för samverkan mellan myndigheter om hållbara vattentjänster bildas och läggs hos Naturvårdsverket.
- Varje kommun bör åläggas att utreda hur stor belastningen blir på VA-anläggningar vid skyfall genom att göra skyfallskarteringar och detta tas in i 6 § vattentjänstlagen.
- Boverket ska vara behjälplig med underlag för skyfallskartering, vilket även bör kopplas till Regeringens klimatanpassningsstrategi och det uppdrag som där lämnas till Boverket.
- Att VA-taxan kan användas för att anpassa VA-anläggningar till skyfall förefaller vara väl investerade pengar. Genom att minska belastningen på VA-anläggningen vid skyfall kan skador genom s k baktrycksskador undvikas på fastigheter. VA-ansvarig får idag många gånger ersätta dessa skador genom återkrav (regress) på utbetald försäkringsersättning. Ur ett klimatperspektiv är det bättre lägga att dessa pengar på förebyggande åtgärder såsom öppna dagvattenlösningar.
- Att öppna dagvattenlösningar kan utgöra VA-anläggning. Det kan här röra sig om sekundära avrinningsytor, dikeslösningar och översvåmningsytor såsom fördröjningsmagasin.

Vidare anser försäkringsbranschen att VA måste kunna hantera mer än ett tioårsregn. Framför allt när vi vet att en anpassning till dagens tioårsregn inte kommer att vara tillräckligt i framtiden med förändrade nederbördsmängder. Vi menar att inom detaljplanerat område bör en anpassning av VA kunna hantera ett 100-årsregn senast år 2030. Alternativt bör, såsom utredningen föreslår, ett dimensionerande mått mm/timme eller per minut användas.

En av de svårigheter som föreligger avseende att anpassa samhället till ökade nederbördsmängder är att det finns många olika aktörer som är ansvariga för den mark som kommer att behöva tas i anspråk. Klimatanpassningsutredningen konstaterar att fastighetsägarna är ansvariga och rådiga över sin egen mark. Kommunen är således endast ansvarig över kommunal mark. Det här problemet behöver utredas vidare för att ett anpassningsarbete ska kunna fungera.

Dels behöver det utredas i vad mån det går att finna former för samverkan mellan olika markägare samt mellan markägare och kommun för att tvinga fram nödvändiga samverkansbeslut och fördelningsmodell för finansiering av klimatanpassningsåtgärder i bebyggt område.

Dels bör övervägas i annan utredning, såsom detta betänkande föreslår, att ledningsrättslagen bör kunna utnyttjas för markåtkomst på annans mark för vidtagande av öppna lösningar för omhändertagande av skyfall.

Svensk Försäkring

Mats Galvenius

Staffan Moberg